

Poster til Unfair Løb med PlanBørnefoden

Post 1: Adgang til vand

Formål: At give eleverne en praktisk og oplevelsesbaseret forståelse af udfordringerne omkring mangel på adgang til vand i nogle af verdens mest tørkeramte og udsatte lande.

Rekvisitter: Cirka 5 spande, vand, 1 kop pr. elev (eller skeer, poser eller spande med små huller, små skåle), redskaber til en forhindringsbane (hulahopringe, kegler).

Beskrivelse af aktivitet:

Eleverne skal transportere vand i en kop fra en spand rundt gennem en forhindringsbane og tilbage til samme spand. Banen illustrerer de fysiske og praktiske udfordringer, befolkningen møder, når de henter vand.

Aktiviteten kan afgrænses som en runde med fem spande spredt mellem hinanden, med forhindringer mellem hver spand. På den måde kommer alle eleverne igennem alle forhindringer med vand i en kop og ender tilbage ved deres startspand, hvor vandet hældes tilbage.

Forhindringsbanerne kan tilpasses skolens faciliteter og behøver ikke være ens. Fx kan I bruge en tarzanbane, parkourbane, hulahopringe, hvor man skal hinke eller løbe igennem, kegle-slalom eller lave en bane, hvor man skal kravle under eller løbe over genstande – alt efter, hvad der passer ind hos jer. Aktiviteten afsluttes, når alle elever har været en omgang rundt og har afprøvet, at det kan være hårdt og udfordrende at transportere vand.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

I Danmark tænder vi bare for vandhanen for at få rent vand, men i nogle af verdens mest tørke- og kriseramte områder, er det en hård og krævende opgave at skaffe vand.

Bare ét eksempel er det afrikanske land Togo. Her kæmper mange dagligt for at skaffe rent drikkevand. I store dele af landet er der ikke vand tæt på dem, og især kvinder og piger må gå flere kilometer i bagende sol i ujævnt terræn hver dag for at hente vand til familien. Mange bliver bidt af farlige dyr, som fx slanger, på vejen og nogle bliver udsat for overgreb. I gennemsnit bruger kvinder og børn op mod fire timer om dagen på at hente vand. Det betyder, at pigerne ikke kommer i skole i samme grad som drengene.

Vandet, de henter fra floder og brønde, er tit snavset og kan gøre dem meget syge. Derfor skal de også bruge tid på at rense vandet, før det kan drikkes – og det bliver ikke engang helt rent.

Adgang til rent vand er altså meget mere end "bare" vand. Det har betydning for sundhed, skolegang og ligestilling.

Post 2: Oversvømmelse

Formål: At illustrere konsekvenserne ved massive oversvømmelser, som følge af voldsomme klimaforandringer.

Rekvisitter: 1-2 lange sjippetove

Beskrivelse af aktivitet:

Afhængig af elevantal står der to personer med et sjippetov, der illustrerer vand og senere en oversvømmelse. Eleverne står i en kø foran sjippetovet. Enkeltvis forsøger eleverne at undvige oversvømmelsen ved at hoppe over sjippetovet.

Start med at lade sjippetovet bevæge sig langs jorden som en rolig strøm. Øg gradvist bevægelserne, så "vandet" (sjippetovet) stiger, og bølgerne bliver vildere. De elever der holder sjippetovet må ikke flytte sig. Hvis en elev rammes af sjippetovet, er vedkommende blevet "taget af vandet", og må kigge på, om de resterende bliver "taget af vandet" og håbe, at de klarer oversvømmelserne.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

Klimaforandringer rammer mange steder i verden – et af dem er byen Jakarta i Indonesien. Her bor de mest udsatte mennesker i små hytter og huse bygget på lange pæle langs floden. Når det regner meget, eller floderne går over deres breder, bliver den nederste etage af husene oversvømmet. Når det er værst, kan vandet stige to meter. Det er farligt, når oversvømmelserne sker, men vandet bringer også snavs og sygdom med sig.

I Jakarta er de vant til de ødelæggende oversvømmelser, men de er blevet gode til at hjælpe hinanden. Med gangbroer eller både kan de fx redde sig ud af husene, og familierne kan overnatte nogle dage på den lokale skole, hvis de ikke kan være i deres hjem. De lærer også om klimaforandringerne i skolen, og de er med til at finde løsninger på problemerne sammen.

Post 3: Affaldshåndtering

Formål: At belyse, hvordan mennesker i nogle af verdens mest sårbare områder håndterer enorme affaldsproblemer gennem kreative og nytænkende løsninger.

Rekvisitter: Fem spande (eller hulahopringe). Genstande til at kaste i spandene.

Der skal være lige mange af hver slags genstand, så eleverne som minimum kan kaste en genstand i spandene. Et eksempel på genstande: 10 ærteposer, 10 tennisbolde, 10 bolde, 10 grene, 10 fjerbolde.

Beskrivelse af aktiviteten:

Eleverne skal sortere "affald". Der er opstillet fem spande, hvor hver spand kun må indeholde én bestemt type genstand. Genstandene ligger spredt ud i området (fx 10m*10m) omkring spandene. Eleverne løber ud til én genstand og kaster derfra hen til den rigtige spand. Hvis genstanden ikke rammer i spanden, samler eleverne den op, hvor den landede, og prøver igen derfra, indtil den lander i den rigtige spand - ligesom man bør gøre med rigtigt affald, der ikke rammer skraldespanden. Når alle genstande er sorteret korrekt, vendes tre af spandene om, som et symbol på de store mængder affald ender i vandløb eller på gaden i stedet for at blive håndteret korrekt eller omdannet til ressourcer.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

I nogle af verdens mest udsatte områder er der ingen affaldssystemer med skraldeafhentning, som vi kender det herhjemme i Danmark. Når der ikke er et system til at samle skrald op, ender det på gaderne og i floder. Det kan give oversvømmelser, gøre folk syge og forurene naturen.

PlanBørnefonden arbejder med unge, der tager sagen i egen hånd, som skaber forandring og finder smarte løsninger. I Nairobi i Kenya har en ung mand ved navn Bryan, med støtte fra PlanBørnefonden, startet et projekt, der giver unge arbejde og sørger for, at tusindvis af familier får hentet deres affald hver dag. Bagefter sorterer de skraldet og laver det om til ting, de kan sælge. Det samme gør de i Kampala i Uganda, hvor Fatuma og hendes venner arbejder med at lave madaffald om til en slags briketter, de sælger på markedet. Briketterne er et bedre alternativ til fx kul eller træ og bruges som optænding/madlavning. På den måde er der mindre skrald og affald på gaderne.

Deres arbejde viser, at unge kan gøre en stor forskel, når de hjælper med at finde smarte løsninger på affaldsproblemer!

Post 4: Unge iværksættere

Formål: At symbolisere håb for fremtiden, udvikling og samarbejde.

Rekvisitter: Ingen.

Beskrivelse til aktiviteten:

Alle elever samarbejder om at lave en pyramide, hvor alle er med. Eleverne bestemmer selv, hvor mange lag pyramiden skal have, og hvordan den skal udformes. For eksempel kan man lave en stor pyramide, i flere lag, flere små pyramider eller lave en lav pyramide med to lag.

Pyramiden skal symbolisere nye idéer, som vokser op og skaber håb om fremtiden.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

I det globale syd spirer innovation, iværksætteri og gode idéer. Et godt eksempel er mobilbetaling, som faktisk blev opfundet i Afrika hele seks år før, den for alvor slog igennem i Danmark (dét, vi kender som MobilePay).

Allerede i 2007 lancerede Kenya M-Pesa, et system der gjorde det muligt for folk at sende og modtage penge via telefonen uden at have en bankkonto. Det var en banebrydende idé i et område, hvor mange ikke havde en bankkonto i en bank, som de fleste herhjemme har (prøv at spørge jeres forældre).

Adgangen til mobilbetaling fik stor betydning for udviklingen i flere afrikanske lande. Den gjorde det lettere at have sin egen butik, betale regninger og modtage løn.

Teknologisk innovation begynder altså ikke altid i de rigeste lande!

Post 5: Naturkatastrofer og klimaforandringer

Formål: At illustrere de forskellige naturkatastrofer, der påvirker mennesker i Danmark, men især i nogle af verdens mest udsatte lande.

Rekvisitter: Ingen.

Beskrivelse af aktiviteten:

Alle eleverne er placeret i midten af området (fx 20m*10m). Underviseren giver forskellige kommandoer, som eleverne skal udføre. Lær kommandoerne én ad gangen, og tilføj flere efterhånden. Området er opdelt i to ender og en midte, hvor kommandoerne hører til et af de områder:

- Skybrud (til højre): Eleverne bevæger armene nedad som regn, fx i et riv, hvor hele kroppen bevæger sig som et fejesving.
- Tornado (til venstre): Eleverne snurrer rundt om sig selv.
- Tørke (i midten): Eleverne samles i en stor rundkreds, som en sol, der drejer rundt.
- Stormvejr (i midten): Eleverne løber mellem hinanden, som om vinden forsøger at vælte dem.
- Oversvømmelse (i midten): Eleverne laver svømmetag for at holde sig oven vande.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

Klimaforandringerne er en stor udfordring for verdens mest udsatte lande. De lange perioder uden regn og meget sol ødelægger høsten, tørrer vandløb ud og gør det svært for familier at skaffe mad og penge. Når marker og vandløb tørrer ud, må mange børn forlade skolen for at hjælpe familien eller hente vand langt væk. Manglende regn fører til sult, sygdom og usikkerhed for millioner af børn.

PlanBørnefonden hjælper familier i områder, der bliver ramt af klimaforandringer. De sørger for, at folk kan få rent vand, kan lære om smarte og klimavenlige måder at så grøntsager på (selv i meget solrigt og tørt vejr) og hjælper, når tørke, oversvømmelser eller storme ødelægger huse og marker. Samtidig sørger de for, at børn stadig kan gå i skole og have en tryk hverdag – selv når vejret ændrer sig.

Post 6: Ligeløn

Formål: At illustrere den ulighed, der findes i løn mellem mænd og kvinder – selv ved samme job og i samme virksomhed.

Rekvisitter: Bolde, 8 kegler, 2 spande eller hulahopringe.

Beskrivelse af aktivitet:

Eleverne skal ved denne post opleve den udfordring, at mænd og kvinder ikke altid får lige løn for samme arbejde. En forskel eleverne skal mærke gennem den aktivitet, de skal udføre.

Elevernes deles i to hold: "mænd" og "kvinder". Hvert hold har sin egen bane med fire kegler, placeret på en række, i en rundkreds eller lignende.

Holdene skal bevæge sig fra kegle til kegle på samme måde frem til slutdestinationen ud fra følgende bevægelseskommandoer:

Kegle 1: x antal fødder, x antal hænder og 1 numse

Kegle 2: x antal fødder, x antal hænder og 2 knæ

Kegle 3: x antal fødder, x antal hænder (fleste fødder)

Kegle 4: x antal fødder, x antal hænder (fleste hænder)

Ved hver kegle ligger der bolde, som symboliserer penge. Disse bolde skal transporteres videre til næste kegle, mens bevægelseskommandoerne udføres. Når holdet har transporteret boldene fra kegle 1 til kegle 2, må de aflevere boldene i en spand, hulahopring eller lignende, som er placeret ved slutdestinationen.

Herefter bevæger eleverne sig tilbage til den kegle, de kom fra, og fortsætter aktiviteten derfra, hvor de skal udføre næste bevægelseskommando, indsamle bolde og aflevere dem – og så fremdeles.

Eleverne skal samarbejde, og antallet af hænder og fødder mm. bestemmes af læreren, alt efter hvor mange elever der er på holdet.

Vigtigt: På "mændenes" bane skal der ligge flere bolde end på "kvindernes" bane. Det illustrerer, at mænd i gennemsnit tjener mere end kvinder, selv når arbejdsindsatsen er den samme.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

I mange lande – også i Danmark – får kvinder stadig mindre i løn end mænd, selv når de laver det samme arbejde.

Det er lidt det samme, som hvis to børn/unge rydder op i det samme klasselokale, men den ene får **10 kroner**, og den anden kun får **8 kroner** for det – bare fordi hun er en pige. I nogle lande er forskellen endnu større. Her tjener kvinder meget mindre, selvom de arbejder hårdt hver dag. Nogle gange får de ikke engang ordentlig løn, når de bliver syge eller har brug for fri. I Danmark er det blevet bedre, men der er stadig forskel. Mange kvinder arbejder med at passe børn, syge eller undervise. Alle vigtige job, men som ofte ikke bliver betalt lige så godt. Hvis vi skal have rigtig ligestilling, skal piger og drenge have lige muligheder og lige løn for det samme arbejde.

Post 7: Adgang til skole

Formål: At vise, hvordan adgang til skole og uddannelse skaber ligestilling, udvikling og et bedre liv – for dem selv og deres samfund.

Rekvisitter: Ingen.

Beskrivelse af aktiviteten:

I skal nu lege en kædefangeleg, hvor der fra starten vælges to fangere, en der repræsenterer skole/uddannelse, og en der repræsenterer ægteskab/gravid/arbejde. Når legen går i gang, gælder det for fangeren om at fange ”pigerne”. Bliver man fanget, tager man fangeren i hånden og danner en kæde. Jo flere, der bliver fanget, jo længere bliver kæden. Når alle er i en kæde, er legen slut. Kan evt. gentages med to nye fangere.

Aktiviteten leges i et afgrænset område med kegler, som passer til antallet af elever fx 20m*10m.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

På verdensplan er der omkring 250 millioner børn mellem 6 og 18 år, der ikke går i skole. At gå i skole handler ikke kun om at lære at læse, skrive og regne. Skolen giver også børn viden, mod og drømme for fremtiden. Når børn lærer nye ting, bliver de bedre i stand til at passe på sig selv, tage gode valg og hjælpe deres familie og lokalsamfund.

Når børn går i skole, får de flere muligheder som voksne. De kan få bedre jobs, tjene flere penge og hjælpe deres familier. Hvis alle børn fik en god uddannelse, ville mange lande blive rigere, og færre mennesker ville leve i fattigdom. Men mange børn – især piger – kommer stadig ikke i skole. Nogle steder bliver piger holdt hjemme for at hjælpe til i huset, passe små søskende eller fordi nogen mener, at det ikke er vigtigt, at piger lærer noget. Andre piger bliver gift, mens de stadig selv er børn. Derfor arbejder PlanBørnefonden for, at alle børn – både drenge og piger – får mulighed for at gå i skole. For når alle får lov til at lære, bliver verden mere retfærdig, tryk og fuld af håb for fremtiden.

Post 8: Kreative løsninger på klimakrisen

Formål: Eleverne får indsigt i de kreative, innovative og opfindsomme måder at dyrke jord og landbrug på i nogle af verdens mest udsatte områder.

Rekvisitter: Overtrækstrøjer i forskellige farver og kegler.

Beskrivelse af aktivitet: I denne fangeleg er der mindst to fangere, som kaldes landmænd. Den ene, Landmand 1, symboliserer planter (særligt tørkeresistente afgrøder) mens den anden, Landmand 2, symboliserer vand (særligt et vandingssystem). Når en elev bliver fanget af Landmand 1, skal eleven sætte sig i hug som et plantefrø og bevæge sig i gåsegang hen til det markerede befrierfelt. Her springer eleven op som en flot afgrøde og er med i legen igen. Hvis en elev i stedet bliver fanget af Landmand 2, skal eleven stå og tydeligt vise, at der graves rander i jorden. For at blive befriet skal en anden elev lade som om, de hælder vand i de gravede rander, og derefter er eleven fri til at deltage i fangelegen igen.

Legen leges i en stor firkant, hvor befrierfeltet er placeret i midten. Størrelsen på banen og antallet af fangere tilpasses efter hvor mange, der deltager. Er der mange elever, tilføjes flere landmænd af hver type.

Baggrund, forklaring og/eller dialogtekst:

I nogle lande regner det meget sjældent, og jorden bliver så tør, at det er svært at dyrke mad og grøntsager. Derfor må bønderne finde på nye smarte måder at dyrke deres marker på.

De har ikke store maskiner som i Danmark, men de bruger deres kreativitet til at finde løsninger. De planter afgrøder, der kan tåle tørke, bruger solenergi til at pumpe vand op af jorden og finder nye måder at vande planterne på, så vandet ikke går til spilde.

PlanBørnefonden hjælper familierne med at få adgang til vand og lære om bæredygtigt landbrug. I Etiopien har PlanBørnefonden bygget solcelledrevne anlæg, så landsbyer og skoler kan få rent vand – også når jorden er knastør. I Kenya lærer børn og unge, hvordan de kan dyrke planter som kan gro i meget tørt og solrigt vejr.

Det er faktisk ofte de mennesker, der har gjort mindst skade på klimaet, som bliver ramt hårdest af klimaforandringer. Men de giver ikke op. De viser verden, hvordan man kan kæmpe videre med mod, viden og nye idéer.